

Milliók szocialista demokráciája

A politikai és gazdasági hatalom gyakorlása — a szakszervezeti tanácskozássoktól egészen a legfelső népképviselőtől — minden napos gyakorlat a Német Demokratikus Köztársaság állampolgárai számára. Ma az ország minden negyedik polgára — ilyen vagy olyan formában — részt vesz a szocialista társadalom formálásában: mint képviselő, bizottsági tag valamely népképviselői szervben, tanácsban, a Nemzeti Frontban

vagy a lakóterületen; mint szülői munkaközösségi tag az iskolában; mint társadalmi bíróság ülnöke vagy tagja, mint az 1,9 milliónyi szakszervezeti funkcionárius egyike, mint „szocialista-brigád”-tag, mint szocialista munkaversenyben részt vevő, mint törvények megalkotásának alkotó részese...

Az állampolgárok élnek is e lehetőségekkel — ennek bizonyítéka például, hogy 1976-ban több mint öt és fél

millió munkás vitatta meg a népgazdasági tervet, s közülük hatszáz ezren terjesztették elő hozzá kapcsolódó javaslatukat. Vagy egy másik példa: 1975-ben másfél millió dolgozó — a foglalkoztatottak 29 százaléka — tett javaslatot a technológia javítására, hatékonyabb anyagfelhasználásra, a munkamódszerek egyszerűsítésére. Minden ötödik újító fiatal volt. (BUDAPRESS—PANORAMA)

Dr. Zápori Dezső emlékezetére

Július 11-én lett volna 80 éves a kommunista orvos, dr. Zápori Dezső, a munkásmozgalom és a szocializmus ügyének osztályharcos nagyszerű egyénisége. Marosvásárhelyen született 1897. július 11-én; hirtelen ragadta el a halál 1968. augusztus 29-én.

Édesapja szülész-sebész orvos volt. Dr. Zápori Dezső életútja mégsem volt gondmentes. Tizenöt éves volt, amikor édesapja elhunyt. Az apa halála után súlyos anyagi gondok neheztek az anyára és négy gyermekére. Dr. Zápori Dezső a marosvásárhelyi református kollégiumban szerzett érettségit 1915-ben. Az I. világháború idején 3 évig teljesített katonai szolgálatot az orosz, majd az olasz frontokon. A hosszú harcoktól nem csak érettemberré edzette, hanem világszemléletének, politikai nézeteinek a formálódásában is szerepet játszott. Az 1918-as magyar ösztörszáz polgári demokratikus forradalom híre az olasz fronton érte. Onnét már, mint tüzérsegi ügybizalmi tért haza szülővárosába.

1919-ben felvételt nyert a Kolozsvári Tudományegyetem orvosi karán, majd 1921-ben itt, Szegeden folytatta tanulmányait. Igen nehéz anyagi körülmények miatt csak többszöri megskatálással, 1934-ben szerezte meg az orvosi diplomát. 1934. őszétől a szegedi sebészeti klinika fül-orr-gége rendelőjére járt be dolgozni díjtalan gyakornokként. 1940-ben fül-orr-gége szakorvosi képesítést nyert, azonban a magyarországi Horvay-faszimusz ügynevezett felföldelmi politikája és törvényei miatt nem juthatott fizetéses álláshoz.

A munkásmozgalomban 1933 óta vett részt. Fokozatosan megismerkedett a forradalmi munkásmozgalom célkitűzésével és a marxizmus-leninizmus tudományos elméletével. A harmincas évek végén tevékenyen vett részt a kommunista szervezte politikai akciókban. Mint orvos, ingyen gyógyította a rászorulókat és részt vállalt az üldözöttek, a politikai elítéltek anyagi és erkölcsi támogatásában, segítette a Vörös Segély mozgalmát. A Délibáb utca 11. szám alatti lakásokon (nejevel, aki köztünk él — született Csongrádi Julianna), ahol magánrendelőt tartott fenn, illegális összejöveteleket, politikai eszmecserét, szemináriumokat tartottak, s a háború időszakában a Moszkvai Rádió magyar nyelvű adásait hallgatták és terjesztették. 1944. februárjában az ő lakásukon találkozott a kommunista egyik szegedi vezetője Gombkötő Péterrel, Marosán Györggyel és Szakassits Árpáddal. A fasizmus és a háború elleni harc kérdéseit vitatták meg.

Az 1944. október 18-án megalakított Kommunista Párt szegedi szervezetének egyik alapító tagja. Néhány nap múlva azt a fontos megbízást kapja a kommunista párttól, hogy vegye kézbe az Egyesült Orvos Egészségügyi Szakszervezet megalakítását. A Kommunista Párt

szegedi szervezetének javaslatára tagja lett annak, az 1944. október 31-én létrehozott hármas bizottságnak, amelyet a Szegeden fellépett kiütéses tifusz és más fertőző betegségek leküzdésére és a város egészségügye zavartalan ellátásának biztosítására alakított meg az új városi vezetés. 1944. decemberétől 1946 januárig a kommunista párt részéről delegált tagja volt a városi törvényhatósági bizottságnak, amelyben mindenkor nagy felelősséggel képviselte a város egészségügyi helyzetét. Tagja volt az egyetemi és főiskolai igazoló bizottságnak, a Sebészeti Klinika Üzemi Bizottságának három éven át volt elnöke. Egyik alapító tagja a Magyar-Szovjet Művelődési Társaságnak, amelynek Dénes Leó volt az elnöke Szegeden. Egyik alapítója a Kommunista Párt szegedi egyetemi pártszervezetének és 1946-ban a pártszervezet elnöki tisztségét töltötte be.

Kiváló orvosi szaktudása, a betegek iránt megnyilvánuló türelmes és őszinte segítőkészsége, a szocialista egészségügy kibontakoztatásáért végzett sokrétű munkája egyre több elismerést váltott ki orvosi hivatásában. 1944. október 13-tól 1950. július 31-ig az OTI szegedi kerületi rendelőintézetében főorvos, 1945. elejétől 1949. végéig a Sebészeti Klinika fül-orr-gége rendelőjében tanársegédként beosztásban gyógyított. Ezzel egy időben a MÁV szegedi Igazgatóság orvosi rendelőjében fül-orr-gége szakorvosi teendőket látott el, 1950. január 1-től az Igazgatóság

főorvoshelyettese munkakörben dolgozott, majd nyugállományba vonulásáig igazgató főorvosi szolgálatot teljesített. Orvosi hivatásának teljesítése mellett cselekvő egyénisége volt Szeged társadalmi-politikai és egészségügyi közéletének. Az 1950. évi tanácsválasztásokon a Szeged Városi Tanács tagjává választották, s e tagsággal járó választott megbízatást 1955-ig lelkiismeretesen végezte és látta el.

A szocialista orvosi ellátás nagyszerű harcosa volt. A Demagorország 1958. május 23-i számában közölt „Teremtsünk közhangulatot az orvosi etika megszögövel szemben” című írásában méltatta azokat az intézkedéseket, amelyeket szocialista államunk fogantatott a biztosított betegellátás kiterjesztése és javítása érdekében, és hangsúlyozta az orvosi etika javításának szükségességét.

Dr. Zápori Dezső megbecsült egyénisége volt a magyar orvosi karnak. Mint a Vasútegészségügy 1968. évi 3. számában megjelent méltatásában olvasható „Működése során a szocialista egészségügy...fejlesztésében a gondjaira bízott területen kiemelkedő munkát végzett”...s mindenkor őszinte segítő-készségével igyekezett megoldást találni a hozzáfordulók ügyes-bajos dolgaiban”. Kiemelkedő munkássága elismerésül számos magas kitüntetésben részesült. 1964-ben, Szeged város felszabadulásának 20. évfordulóján a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntették ki, s még korábban a „Kiváló Vasutas” kitüntetésben részesült, 1967-ben a Szocialista Hazáért Érdemrendet nyerte el.

Dr. Sárközi István

A bárd másképpen csicsereg

Jönnek a fiatalok sorba a munkaközvetítő iroda ablaka előtt. Gimnazisták, szakközépiskolások és ipari tanulók voltak eddig, most állnak először munkába, közel ezren. Zenei József, a pályaválasztási intézet munkatársa segíti őket az eligazodásban. Körültekintő munkáját így egyszerűsíti le:

— Azt szeretnénk, ha tanult szakmájában helyezkedne el mindenki.

— Gondolom, nem mindenki oda akar menni, ezért kell a hivatalos irányítás.

— Valóban vannak furcsa esetek is. A vasútforgalomban végzett egyik kislány, de a Kék-golyóba akart menni képesítés nélkülű pincérnek. Egy másik közigazdasági szakközépiskolai végzettséggel hajmosónak akart állni, képesítés nélkülű kozmetikusnak egy harmadik. Olyan is volt, aki tanácsot kért: olyan munkahelyet keres, ahol nyáron nem kell dolgozni, mert nyáron nagyon meleg van.

Ahogy elintézik hivatalos ügyeiket, néhányat megkérdezek én is.

Expressz — műanyag fékkel

A plzei Skoda Művekben elkészült a csehszlovák villanyozdony gyártás legújabb büszkesége, a „66 E—CS 200” típusú mozdony prototípusa. Ez a lokomotív távolsági expresszvonatok ideális mozdonya: sebessége 200 kilométer óránként. Vontatómotorjai a legutóbbi Lipcsei Vásáron aranyérmet nyertek. Az új Skoda mozdony 800 tonna tömegű expresszvonat nagysebességű vontatására igen alkalmas.

A gyártás során számos új eljárást alkalmaznak. A mozdony féktuskóit például az eddigi szokásos vas helyett műanyagból készítik, s így a súlya 1350 kilogrammal csökken. Ez a sínnek elhasználódása szempontjából igen lényeges. Az elektrodinamikus fékberendezés jelentősen megnöveli a biztonságot. A vezetőfülké speciális, 24 milliméter vastag anyagból készül, így ütközés esetén biztonságos; a vezető kényelmét zaj- és hőszigetelés, valamint klímaberendezés szolgálja. A sorozatgyártást 1979-ben kezdik, s az első példányokat a Szovjetunióba exportálják.

Növényvédelem parazitákkal

Szofia környékén a koztintbrodi Növényvédő Intézet kutatói igen jó eredményeket értek el a különféle bakterium-preparátumok alkalmazásával. A növényi kártevők ellen újabban mind többször alkalmazzák a trichogramma parazitát. A növényházakban pedig igen eredményesen vezették be a kártevők ellen az Akarnak nevezett élősködőt. (BUDAPRESS—SOFIAPRESS)

„Üszó híd” Várna és Iljicsovszk között

A bulgáriai Várnát és a Várnában már megkezdtek a különleges komphajót, kikötő építését. Ha elkészül, minden be- és kirakodást automatikus és telemechanikus berendezések segítségével végeznek itt, s a kikötői berendezéseket minden más hajó igénybe veheti, amelyek saját rakodótere, illetve hídja van. (BUDAPRESS—SOFIAPRESS)

Családi események

HÁZASSÁG

I. kerület

Szeged: Kovács János és dr. Balás Gabriella, Mária János és Benkő Mária Pirokska, Eder István és Ottlik Erzsébet Mária, Laczi János és Gyömbér Irén, Szeli Ferenc József és Szomor Judit, Pócsik Géza és Turbuk Margit, Varga István és Nagy Zsuzsanna, Tóth Endre László és Hódi Ildikó Agnes, Zombolyai János és Palotás Mária Magdolna, Tasnádi Mihály és Bakos Márta, Csanádi Zoltán Tibor és Pintér Mária Éva, Korom Sándor János és Tóvisfalvi Éva, Réz László és Vad Róza, Borbély Gábor és Tombácz Erika Ilona, Piko László és József Éva Rozália, Tarkó Bálint és Farsang Erzsébet Anna, Szeles Lajos és Kutas Borbála Pirokska, Szeles Zoltán és Turbucz Magdolna, Fenyeres Jenő és Kiss Agnes Aranka házasságot kötöttek.

Szeged: Borbély István és Krajczár Mária, Pap Miklós és Kaposvári Margit házasságot kötöttek.

II. kerület

Szeged: Héja Károly és Kovács Zsuzsanna, Gregus Ferenc és Vince Margit, Csahó József Ádám és Romvári Zsuzsanna, Samu Sándor Tibor és Ruzsicska Ildikó, Turi István és Hargitai Mária, Bernát László és Gortva Mária, Szántó László és Zsemberi Marianna, Hoffer Imre és Papp Mária Erzsébet, Márton Miklós és Szabó Irén, Gyuris Zoltán és Nagy Ibolya házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

I. kerület

Szeged: dr. Házi Lajosnak és Kordás Irén Mária Ervin, Matuszka Józsefné és Juhász Agnes Terézának József Gábor, Szógi Andrásnak és Léval Évának Andrea, Krasznai Lászlónak és Berei Edit Erzsébetnek Attila János, Talla Gyulának és Malmos Mária Erzsébetnek Szilvia, Figura Istvánnak és Adam Juliánnak Attila István, Urbanovich Tivadarnak és Hevesi Erzsébetnek Tivadar, Takács Géza Gábornak és Burkus Margit Ilonának Gábor Géza, Lantos Lajos Józsefné és Csatlós Agnesnek Tamás Lajos, Masla Imréné és Oltványi Mária Erzsébetnek és Oltványi Tibornak és Varró Ilonának Zsolt, Basa István Sándornak és Balogh Mária Katalinnak Zsuzsanna, Kucska Józsefné és Hatvani Erzsébetnek Andrea, Kucska Józsefné és Hatvani Erzsébetnek Erzsébet, Zsibók Istvánnak és Huszka Pirokska, Kuba Attila Endréné és Kozma Annának Péter, Urban Ferencnek és Klepács Rozália Juliánnak Mária, Szilvia

pos János Tamásnak és Nádicsán Editnek János, Rác Józsefné és Maróti Mária Erzsébet, Tápai József Ferencnek és Fodor Annának Annamária, Balogh Sándor Ferencnek és Schordje Juliánnak Viktória, Kovácsné Gyöngyöznek és Kakuzsi Beatrixnek Szabolcs, Patal Pálnak és Torjai Terézának Péter, Wischt Istvánnak és Gyöngyösi Zsuzsanna Irmának Zsuzsanna, Zsuzsanna Imréné és Ilés Eszternek Imre, dr. Nagy Sándor Istvánnak és Neuhauser Krisztinának Krisztian Péter, Garamvölgyi Jánosnak és Kozák Ibolyának Norbert, Gál Andrásnak és Balogh Eteleknak Csilla, Pollyák Jenőnek és Tari Ilonának Andrea, Pap Bélának és Jójárt Pirokskának Aranka, Frank Mihálynak és Vámos Erzsébetnek Mihály, Szekeres Józsefné és Bakos Margitnak Gábor, Varga András Ferencnek és Balázs Ilonának Zsolt, Hegyes Bélának és Csóka Olga Mária Bernadett Vera, Bódi Ferencnek és Mándi Vilmának László, Kiss Lászlónak és Kollár Zsuzsannának Erika Zsuzsanna, Pap István Tamásnak és Császár Mária Ilonának Mária Róza, Tóth Ferenc Istvánnak és Dobos Veronikának János, Solya Józsefné és Csermák Edit Matiláknak Eszter Kata, Rác István Endréné és Nagy Katalinnak Tamás, Herczeg Ferencnek és Bus Juliánnak Ferenc, Neményi Béla Péternek és Perjes Edit Margitnak Béla Attila, Fejes Béla Jánosnak és Kara Evának Erika, Székely Imréné és Tassi Julianna Terézának Mónika nevű gyermekük született.

III. kerület

Szeged: Saja Istvánnak és Király Annának Magdolna, Vecsernyés Antainak és Tóth Erzsébet Mária Tünde Margit, Tóth Tibor Jánosnak és Hegykői Mária Erzsébetnek Péter, Schuster Lajosnak és Szűcs Annának Ferenc Lajos, Balatoni Józsefné és Kőrösi Ilonának József Ferenc, Czene József Lászlónak és Petrács Mária Erzsébetnek, Harkai Balásnak és Kapás Erzsébetnek Anikó, Nacs Ferenc Jánosnak és Nagy Gizellának Beáta nevű gyermekük született.

HALÁLOZÁS

I. kerület

Szeged: Salamon Jánosné Bodrogi Teréz, Halász Lajos, Fajka Mária Jusztina, Mátyás Mártonné Gerjuti Róza, Benedek Pál, Gara István Antal, Móra Balázsné Borbély Rozália, Tóth József, Bodor Sándor, Vadász Boldizsárné Rákasi Matild, Kiss Ferenc, Homoki István Antal, Baranyi Antal, Katona András, dr. Moór Elemérné Bogár Margit, Varga Antalné Márk Rozália, Széplál Jánosné Bulik Anna, Hetsi Istvánné Balogh Anna, Juhász István, Kósa Lajos, Deák Györgyné Kajtár Erzsébet meghalt.

Szeged: Makra Antal, Gyártás Lajosné Rác Matild meghalt.

II. kerület

Szeged: Nagy Mihály, Bakos Mihályné Lay Emma Zelma, Laczkó Mátyás, Bullás Imréné Kis Mária, Hajós Ferenc Gyuláné Horváth Rozália, Molnár Mihályné Kreszó Ilona meghalt.

III. kerület

Szeged: Gazdag Sándor, Windisch Kornél, Szerlecz Ferenc, Süli Jánosné Schneider Mária, Szógi Ferencné Engi Etelek, Tóth János, Kecskeméti Sándorné Pónyal-Pisurnyi Irma, Korinyi Andrásné Smikula Éva, Kasza József, Koszó Imre, Váradi Albertné Bíró Eszter, Bálint János, Halál Pálné Jankó Mária, Baló József Pál, Főrgeteg Mihály József meghalt.

— Első a foci, heti két edzés meg a játék, este disco, és szeretem elmászni az időt.
— A finális javak?
— Kettőezeröttszáz körül meglesz. Tanuló voltam, láttam, talán borraivaló is jön hozzá.

Csak a Volán

M. István villanyszerelő, nagybátyja kíséri. Mindenáron a Volánhoz akarja vinni. Miért?

— Mert jó a vállalat. Művezetővel, főművezetővel megbeszéltem, várják. A brigádunkban nincs autó-villamosági szakember, átkepezne magát hamar.

Mondják az ablak mögött, tanult szakmája szerint a DEMÁSZ lenne jó.

— Amikor a tanyák között vezették a villanyt, akkor láttam szerelőt először. Nagyon tetszett akkor, ők hozták a világosságot.

— Mire kitanulta, nem tetszik?
— Télen-nyáron kinn a hálózaton, tanyák között?

Változnak a szempontok. A Volán mindenestre nem kérte, oda tehát nem mehet.

A konzervgyári vasút

B. Tibor végzett vasutas, hivatalosan vasútforgalmi munkára képesítették. Még meleg a pecsét a bizonyítványon.

— Hova megy?

— A konzervgyárba.

— Minek?

— Vasutasnak.

— ?

Az elégedett

K. Pál a Róza Ferenc Szakközépiskolában közlekedésgépészetet tanult, magyarul: autószerelő, és az autójavításba megy dolgozni. Lapozgat egyet a nagykönyvben, be van jelentve, szükség van rá, tehát mehet.

— Bocsnát, miért éppen az AFIT?

— Azért, mert jó hely. Két évig ott voltam gyakorlaton.

— Mi a jó benne?

— Sokféle az autó. bele lehet jönni a szakmába. Engem a személyautó izgat.

— A teherautó nem, és a busz sem?

— Ha a Volánhoz akarnának irányítani, oda nem mennék. A nagy darab autókat sokan nem szeretik.

— Ki javítja akkor a nagy buszokat?

— A jobb állások szeptemberig elfognak, aki addig nem néz utána, a maradékból választ. Sokan vannak, akik a sport útján jegyezték el magukat a Volánra, azok rögtön oda mennek.

— Külön szempontjai?

— Nézzé, én fiatal vagyok, nekem a délutáni műszak hátrányos. Szórakozni akarok.

— Mivel?